

Kerk, in Apsorus Kres; potem v Karnii: Aquileja, ktera se je svoj čas drugi Rim štela, in Forum Julii, Čevdat ali staro mesto *).

To razlaganje saj po večjem kaže, da se s starimi narodi poleg Drave, Save in v jadranskem primorju ob časih Rimljanov ni vse spremenilo; z mejniki in mesti, s hribi in vodami vred je še zmiraj kaj prejšnjih življenj utegnulo ostati. (Dalje sledi.)

Kratkočasno berilo.

Kersting vidi s persti in sliši z roko.

(Iz Lista.)

Slepi Kersting je mogel v mladosti, dokler je še vidil, večkrat hoditi skozi podzemni hodnik. Od straha je večkrat mežal skozi gredé. In tu zapazi nekaj, kar mu je pozneje, ko je bil oslepel, zelo na korist bilo. Namreč, kadar koli se je v onem hodniku kaki tverdi stvari približeval, občutil je vselej po celem telesu neko vročino. Naprej poskušaje dognal je dotle, da se v tami nikoli ob nič udaril ni, in je pozneje v svoji slepoti sem tam hodil brez najmanjše nevarnosti.

Kersting je v slepoti več sestavkov o gospodarstvu spisal in čital je tipaje debelo tiskane knjige. Pismo je najprej dobro sam za-se otipal, in potle ga je gladko čital. Al da zelo tanek čut je naenkrat izgubil, in to ravno v to jutro, ko je vid zadobil. Po njegovih besedah so mu postali persti hipoma kakor gluhi, in občutil je tako serbenje tam, kakor bi mu bile ravno pred rane zarastle. Več dni si s persti nikake reči ni dotakniti upal, in v jednomer jih je mel, in potem oni čut popolnoma izgubil.

Dokler je slep bil, si je kratil čas tudi s tim, da je na vertu rože sadil, drevje cepil, klinčke presajal itd. Vsako jutro je obiskoval svoje drevesa in sadike, skerbljivo jih je šlatal, in je znal tipoma barve na cvetji, in popke na drevji natanko razločevati. Pozneje ga še drugo zlo zadene, da je oglušel. Al tu je opazil, da razni glasovi v njem tudi različne občutke izbujaajo. Zaproši tedaj svojo ženo, da mu celo abecedo najprej po versti na roko izgovori, in potem brez verste. Pri vsakem glasu je občutil nekaj posebnega, ko se je ponavljalo, kolikorkrat se je glas izgovoril. Po tem potu se je s časom naučil, da se je s svojo ženo pogovarjal, ker je ona le njegovo roko vzela, pa nesla pred usta in počasi govoreč na njo dihala. Ko mu je pervikrat abecedo pravila, bilo mu je pri glasu r, kakor bi se mogel zadušiti. Serce se mu skerči, jame se na celem telesu tresti, zakriči in strahoma spregovori: ah! za Boga, kaj počenjaš z menoj? In pozneje je ravno to občutil, tako, da se je žena, kolikor mogoče; tega glasú ogibati, ali vsaj ga lagše izgovarjati morala. Dokler je bil slep in gluhi, bil je skoraj vedno vesel in imel je prav razsvitljene misli.

Potopis vodene kapljice.

I.

Tamna noč je pokrivala nemirno morje. Kaplje razkačene vode so skakljale, prekucovale se, tulile, kregale se; jokale in smejale se tudi vmes. Nekterim od njih je bila pa že njih sorodna družina predolgočasna in te so si kaj boljšega želele. — Dan napoči in kmalo je prijazno sonce černe oblake in tamno noč pregnalo. Tudi ni veliko časa preteklo, da je sonce že visoko na jasnem nebu stalo in nemirno ljudstvo tam doli v mokrem kraljestvu ogrevalo. Naša lahkoživka komaj gorkoto sončno začuti in jasni zrak zagleda, kateri se je kakor drugi ocean nad njo razprostiral, že zaželi v te daljne kraje podati se in bližej dobrotljivega vira vsega življenja priti. S solznimi očmi zdihuje proti soncu in ga usmiljenja prosi. — Komaj sonce nje pri-

serčne prošnje zasliši, že pošlje hitro do nje eno pest kaj vročih žarkov, kateri so kaj naglo do nje dospeli.

Naglo se vzdigne naša kaplja, ktera je že dolgo želela, novega kaj viditi, in hiti nakviško. Da bi ji pa dolgi čas ne bilo, so prijazni žarki več njenih sestic sabo odpeljali. Pa komaj se vzdignejo že zapazijo, da ena druge ne vidijo. Pa vendar so se veselo dalje in dalje peljale tako visoko, da se je vsim že v glavi vertilo; pa si vendar niso dale počitka. „Visočej, le še, le še visočej“, so bile njih edine besede. Pa glej! kmalo potem pridejo do neke zračne reke ali toka, v ktero vse kakor žabe poskačejo in se dalje odpeljejo. Zdaj se niso več nakviško, ampak proti severju peljale. Vidile so ptuje mesta in vasi, neznane dežele in otoke. Naša kaplja bi bila rada svoji tovaršici, ktera je tik nje plavala, svoje začudenje razodela, pa je vidila ni. V starem stanovanji si ni nikoli mislila, da je toliko suhega in toliko mest in vasi na zemlji. V tacih mislih je že deleč proti severju priplavala in ni zapazila, da je že sonce blizo hriba. Ko je pa sonce popolnoma za večerne hribe se skrilo, ji je bilo kaj tesno pri sercu. — „O, kako je mraz“, zdihne, „ko bi le do zemlje mogla, doli je gotovo gorkeje! Ko bi bil le kak zelen germček ali kaka krasna rožica tukaj, da bi pod streho prenočiti zamogla. Tako mi ni prestatil!“

Komaj to izgovori, se že začne proti zemlji pomikati s svojimi nevidljivimi sestricami. Kolikor nižje pride, toliko težje se čuti. Še deset korakov in ona sede na popek neke rožice, ktera se ravno razcveta. Rada ji ta vrata odpre, in vesela kapljica smukne v novo prebivališče, se ogleda, si posteljo napravi in tiho zaspí.

(Dalje sledi.)

Novičar iz raznih krajev.

Ministerstvo denarstva je določilo, da naj se zastale vplačila prostovoljnega državnega posojila ravno tako eksekvirajo, kakor državni ali občinski davki. Vendar naj politiške gosposke s podučevanjem in z živo besedo si prizadevajo, da ne bo potreba se tacih silnih sredstev v ta namen posluževati. Ako taisti, ki se je za ta dolg zavezal, na kant pride, brez da bi bil vse poplačal, naj se po zagotovilu ali kavcii seže. Ako je vzrok neplačanja njegova začasna nezmožnost, naj se nižje uradnije na vikše oblastnije z nasveti obernejo, da bi mu bil začasen odlog plačila brez uštetve zamudnih obrest dovoljen. Le pri očitnem protivljenji se ima proti zamudniku po celi ojstrosti postave ravnati. — Dalej je ministerstvo denarstva določilo, da se na listih porabljenih štempeljnovih marke tudi tistikrat zmenjati smejo, ako ni po postavah zapovedani štempelj na list pritisnjen bil. Ravno to veljá tudi, če pri listih s tacimi markami prva pisana čerta ne gré čez štempelj, ali če clo v kolek štempeljnovih marke seže, ako niso drugač sumljive. — Pomenki poslancov na Dunaji zavoljo pretresa poglavnih podlag, na ktere bi se imel mir opirati, so vsaki drugi dan. Končani bojo 2. aprila z glavno sejo. Oba rusovska poslanca se pri tem zboru nek prav pomirljivega duha kažeta. — Na Dunaji se dokaj govori, da se bosta naš cesar in pa francozki mesca aprila snidila. — Kdaj jo bo Napoleon v Krim odrinil, se nič ne vé, to je gotovo, da ga francozka cesarica ne bo tje spremila. Ona noče, da bi ljudje mislili, ako bi s svojem možem šla, da je to le pot za kratek čas. Pa tudi Turki so se nek zlo prestrašili, ko so zaslišali, da bo francozka cesarica k njim vas prišla. Kako jo sprejeti, ker jim njih véra prepové, žensko s tako častjo sprejemati, kakor cesarici gré! — Vse oči zdaj gledajo na novega rusovskega cara. Zanimivi je toraj odgovor, kterega je poslancom petrograških plemenitnikov dal, ko so mu volitev poveljnikov deželske vojske na znanje dali. Tako se glasi: „Zarotim se, svojim sovražnikom ne pesti rusovske zemlje prepustiti. Branil bom domovino daljnih napadov, in roka naj mi vsahne, če

*) Ptolemej l. III. 1. Plin. „Hist. nat.“ l. III. 22. 23.

časa za njih prvi prihod v Evropo znati, na primeru Muhar za ta prihod terdi peto stoletje pred Kristusom ¹⁾. Vendar, ako stari greški in rimski pisatelji na ravnost ne govorijo od Slovanov, to molčanje še ni ravno gotov dokaz, da Slovenci nikakor niso še mogli tukaj biti; zakaj Grekom so bili severni narodi sploh bolj neznani, in Rimljani so nar bolj za tiste narode vedili, s kterimi so se bojevali. Pa nekoliko so nam pustili zapisanega od prihoda nar starjih prebivavcov sedanje slovenske zemlje; pripovedi od Argonavtov, potnikov iz konca črnega morja, kažejo ravno na daljno Azijo, Herodotov opomin od Siginov celó očitno na Medijo, ktera ni toliko deleč od Indije; in to je ravno stran, od kodar so Slovenci mogli priti, naj so že prišli kteri čas si bodi. Ako pa stari pisatelji od kterega ljudstva v teh krajih pravijo, da je ilirskega rodú, s to besedo dostikrat nočejo nič družega povedati, kakor da ni celtiške korenine, ktera jim je bila bolj znana. V staro Ilirijo namreč, ktera je bila prav za prav med Drinom in Narento, so prišli k prvimi stanovavcom pozneje Pelazgi, in po kralji Hillu se je začelo zdaj ime Ilirov, kakor dokazuje Farlati v svojih zgodovinskih bukvah iz starih pisateljev ²⁾. Kterega rodú da so bili prvi stanovavci Ilirije, ni povedano pri starih pisateljih; od Pelazgov pa je zdaj dokazano, da so bili rod feniško-egiptovskega plemena, njih mlajši so sedanji Arbanasi. Greški in posebno rimski pisatelji pa so pozneje vse narode med Donavo in jadranskim morjem imenovali ilirske, dasiravno niso bili vsi enega plemena; tedaj je v ilirskem imenu prav lahko kaj slovenskega hranjeno.

Temu nasprot vendar pravijo zoperniki: Od Slovincov v sedanji njih domovini ni nobenega glusú pred letom 568 po Kristusu; tako se nahaja v zgodovini Paula diakona in v letnikih Fredegarjevih ³⁾. Pač samo to še ni noben gotov dokaz, ker ta dva pisatelja ne govorita od tega, kdaj da so Slovenci v to zemljo prišli, kakor, na primeru, od Horvatov in Serbov določne letnice pripovedujejo, ampak bolj to popisujeta, kdaj da so Slovenci z Longobardi in Franki v boj zadeli. Slovenci so bili pri vsem tem lahko popred na slovenski zemlji, kakor so bili kdaj Celti pozneje na njej, kot so pa zgodovinarji dolgo časa terdili, namreč za celih dvé sto let razločka. S tem pa ni misel zagotavljati, da ob času velicega preseljevanja narodov niso nobeni novi naseljniki k starjim slovenskim bratom došli; zakaj skozi in skozi ob dolnji Donavi so Slovani že v sredi petega stoletja stali, in so jo kmali začeli čez to reko vdarjati, in si na to stran sedežev iskati ⁴⁾. Čudno bi bilo pa vendar, kako da se vsa zemlja ob Savi, Dravi in Muri v šestem stoletji ob enem pokaže vsa slovenska, ko bi ne bilo popred slovenskega rodú že tukaj; saj ob času velicega preseljevanja ni bilo vse pobito, ali ni vse drugam se preselilo, kar zgodovina tudi ne pripoveduje. Ob času sv. Severina, kteri je ravno po nar hujem razdjanji od l. 454—480 v Noriku živel, dežela sicer ni bila pregosto vendar tudi ne celo redko obljudena, kakor je očitno iz popisa njegovega življenja; sicer so se rimski naseljniki po volji kralja Odoakarja l. 488 v Italijo poverili, pa domači vojaki so v deželi ostali. Dvojno pleme ljudstva se pozneje ravno v početku kneza Igvota razloči, stari ostali, pa tedaj sužnji stanovavci, ktere je knez kot verne gostil, in novi naseljniki tedaj gospodje, kterim je kot nevernim slabo stregel ⁵⁾.

Utegnil bi kdo tudi iz cerkvene zgodovine nasprot staviti: Ako so bili Slovenci že od starega časa v deželi, so mogli do šestega stoletja vendar že kristjani biti; kako

da je pa keršanstvo ravno po Slovincih od konca šestega do konca osmega stoletja toliko nasprotovanja terpelo? Na to je odgovor, da se mora naj pred razloček storiti med prejšnjimi stanovavci in novimi naseljniki, da je po tem sila in stiska Hunov ali Obrov ceniti, in verh tega še množica novega zaroda od hunskih očetov in slovenskih mater šteti; ravno od tega novega zaroda Fredegar piše, da se je zoper svoje očete Hune vzdignil, ter je njih jarm otresel ^{*}). Na drugi strani se pa ravno od verske strani to utegne prašati: Praznoverstva se med našim ljudstvom še zdaj obilno nahaja, in to vse le na slovansko basnoslovje opominja, zakaj ni sledú od celtiškega ali germanskega, razun kolikor so si vse paganske vére enake? ali zakaj je to praznoverstvo toliko ukoreninjeno? Na tako vprašanje se pač ne more lahko drugač odgovoriti kakor s tem, da je že od nekdej moglo tukaj ljudstvo stanovati, ktero je ravno take basni verovali. (Dalje sledí.)

Kratkočasno berilo.

Potopis vodene kapljice.

II.

Jutro napoči. Naša popotnica se zbudí, iz spavnice prileze in se na eno zeleno peresce vsede. Ko se zopet zlato sonce čez goro privozi, voši kaplja staremu dobrotniku dobro jutro. Sonce se pa v njenem čistem obličji blisketá in jo s svojim sedmerim kinčom ovenčuje. Popotnica nemirna vse reči krog sebe ogleduje, pa kmalo ji je zopet dolg čas. Zopet si želi v sinji zrak odpeljati se in res tudi sonce poprosi sabo jo vzeti. Ko ji je bila prošnja dovoljena, se vzdigne in se z drugimi sestrami proti jugu pelje. Strašno hitro so se peljale, ker so v eni uri sto ur deleč prišle. Veliko bogatih mest, prijetnih vasí in rodovitnih dežel so občudovale in tudi semtertje svoje sestre vidile, ktere so v domačii ostale bile.

Pa pride ji kmalo na misel: variatio delectat, in začne sonce nadlegovati, jo še enkrat na zemljo pustiti. Koj se ni dal mili oče pregovoriti, pa ko nje prošnje ni bilo ne konca ne kraja, se ji zadnjič vendar udá, in pošlje merzel veter. Kako ji je bilo čudno pri sercu, ko se sivega mehurčka in toliko poprej nevidljivih prijatlíc in sestic tudi v sivi obleki zagleda. Ena drugi so se približale in se v siv oblak zbrale. Kolikor več se jih je združilo, toliko večji in tamnejši je postajal oblak. Zadnjič niso bile več v stannu v zraku se obderžati in jele so se proti zemlji peljati. Z veselom zadovoljnostjo se je zdaj naša popotnica ogledovala, ko je tako čista postala. Kolikor nižje je to ljudstvo prišlo, toliko več se jih je zedinilo. Veči in večji so prihajale, in zadosti dorašene so do zemlje priskakljale. Zdaj ni mirú. Po gojzdi in po travnicih, po listji, po suhi parsti in po terdem kamnji se čuje veselo šumenje, veršenje in šeptanje nove armade. Naše amaconke si stanovanje napravljajo in se pri tem delu deloma prijazno pogovarjajo, deloma pa tudi pričkajo. Naša kapljica je z več svojimi sestrami na nek hrib padla; pastir pa, ki je tam ovcé pasel, je rekel: „dež gré“. (Dalje sledí.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Gorice 28. marca. Na povabilo mnogočastitega gosp. V. J. Mencil-na v 24. listu, vsled mojega dopisa 11. dan t. m. v 22. listu „Novic“, spoznam za svojo dolžnost tukaj očitno imenovati troje iz tistih pesem, ktere so bile od gimnazijalnih učencov 8. marca deklamirane in ki so se nekterim enmalo spodtikljive in neprimerne zdele, slišati jih iz premladih ust, da si same na sebi in v svoji gameti niso morebiti ne-nravne. So tele: „die Spielkarten“, „der wilde Jäger“ in „Elvira“. Sicer je pa vse na tem ležeče, od ktere

^{*}) Fredegar chron. c. 48.

¹⁾ Muhar „Ueber die Einwanderung der Slaven. Geschichte der Steiermark“. II. Bd. str. 20.

²⁾ Farlati „Illyricum sacr.“ tom. I. str. 1—3.

³⁾ Na pr. Muhar v omenjenih bukvah; Koch „Judenburger Antiken“.

⁴⁾ Jornandes „de rebus get“. Procopius „de bell. goth.“

⁵⁾ Eugippus „in vita s. Severini“ b. 39. Anonymus „de conversione Carentanorum“.

keršanski misijonarji iz desetega in enajstega stoletja so naslednikom zapisano pustili; poslednji čas pa sta Hanuš in Kolar dokazala, da so slovanske božanstva si z indiškimi enake; zatoraj je bilo lažje mogoče, pri južnih Slovencih najdene spominke primerjati, in v njih tudi življe slovanskega basnoslovja spoznati. Pomniti je pa treba, kako košno da je indiško-slovansko basnoslovje; nekaj pa se je tudi ozirati na perzijansko in egiptovsko, ker tudi od tega kot z indiškimi sorodnega so živli v slovanskem ¹⁾.

Poglavitni stavek v vseh paganskih verah je to, kar apostelj piše, namreč da so stvar bolj častili in molili, kakor Stvarnika ²⁾. Misel v enega višjega Boga, od kterega ima vse začetek, in kateri je sam nedosegljiva luč, se je sicer iz prvega razodenja pri vsih narodih ohranila; vendar se je bolj in bolj v stvari vtopila, tako da se dostikrat med svetom in Bogom skoraj noben razloček ni delal; Bog je bil tako rekoč duša sveta, in vidne stvari njegova prikazen. Dalje véra v višje in nižje, dobre in hude duhove, ktera je bila tudi prvim očakom znana, se je spasila v mnogo mnogo višjih in nižjih, dobrotljivih in sovražnih božanstev in družih bitij; vsako stvar so si mislili ne samo, da je živa, temuč tudi, da ktero božanstvo ali kateri duh v njej prebiva. Tudi so ločili prostore in življe sveta, nebo, zemljo in pekel, sonce, zrak in vodo, in podzemeljski ogenj, in zopet čase leta in dneve, spomlad, poletje in zimo, noč in dan, jutro, poldne in večer, in vsakteremu so dajali svoje božanstva, in ker na svetu sicer vse reči gredo do svojega konca, pa se spet vse iz novega rodi in stvari, zato so razločevali možke in ženske božanstva, bogove in boginje. S tem vsem so sklepali pa tudi misli od začetka, ohranitve in konca sveta in človeka, in še stikali nauke od djanja in življenja človekovega, in od prihodnjega povračila. Vse te misli in razumke so si v mnogih podobah sonca in lune, vode in ognja, ljudi in žival pred oči stavili, ktere so v zadnje se spremenile v gole malike. Pri nekterih narodih so se ohranili bolj čisti razumki od božjih in naravnih reči, pri družih so bili bolj s praznimi basnami, ali tudi z napačnimi zmotami omegljeni ali zatemnjeni. Pri nobenem narodu pa se ne nahaja tako bogato in obširno basnoslovje kakor pri azijskih Indih; ondi je prav za prav izvir vsakterega družega basnoslovja, in po tistem je mogoče tudi druge mitologije, enako še greško in rimsko, zlasti pa slovensko, lažje razumevati ³⁾.

Nar višje božje bitje se je pri Indih imenovalo Bram; to jim je bilo prav za prav duša vesoljnega sveta; podobne od njega si niso narejali, vendar sonce, ktero v vsih vidnih stvaréh življenje budí, je bilo nekakošna njegova prikazen. Ime Prove pri severnih Slovanih je z indiškimi sorodno, ker oboje gré na pravo ali pravico; pri južnih Slovencih je le ime Bog, to je, častitljivi, od kdaj znano, pa našel se je tudi na Koroškem napis v zgol indiški besedi IAVBRAMA, to je trojnoedini Brama.

Nar višjega Boga so si Indii dalje trojnega domišljevali, namreč Brama, Višnu in Šiva; ali po njegovih lastnostih, ker je namreč stvarnik, ohranjevavec in končevavec, ali, ko so si vse bolj telesno in časno mislili, po delih sveta, po življih stvaréh, ali po razločkih letnega časa. Vse tri pa so si zopet v Eno združene mislili, to je bila indiška Trimurti, to je trojica; njena podoba je bilo božanstvo s tremi glavami, ali trivoglina s krogom v sredi. Tudi severni Slovani so razločevali tri poglavitne bogove: Prove, Radegost in Šiva, od kterih je tudi sled pri južnih Slovencih. Slovenska trojica je Triglav, kterega ime se je še v nar višjem hribu sedanje slovenske zemlje ohranilo; indiška trivoglina verh trivogline, tedaj šesterovoglina

¹⁾ Hanuš „Mithologie des slavischen Cultus. Kolar „Slava bohinja“.

²⁾ Rimljan 1, 25.

³⁾ Koch „Celtische Goetterbildnisse u. Runen“.

ravno morebiti se nahaja še skratjena v peterovoglina ako peterovoglata zvezda ne kaže na petero prvih moči prirode. Nasprotniki hočejo sicer dokazati, da je ta peterovoglina celtiško znamenje, ker je v celi južni Nemčii, še v Švajcarski in pri teržaškem morji v navadi; pa ravno ta dokaz veljá bolj za Slovence, za Celte namreč bi moglo to znamenje nar pred v Galii in Britanii znano biti ^{*}). Našlo se je pa to znamenje tudi na stari podobšini, ktera je bila na rimskem pokopališču v Solnemgradu izkopana, in je po družih stranéh sicer egiptovskim božanstvom podobna; vendar je bilo že pred omenjeno, da slovensko basnoslovje je imelo tudi z egiptovskim nekaj sorodnosti. Indiški in slovanski podobna trojica je bila pri Grekih in Rimljanih Jupiter, bog neba, Neptun, bog morja, in Pluto, bog pekla. (Dalje sledí.)

Kratkočasno berilo.

Potopis vodene kapljice.

(Dalje.)

— III.

Ko je popotnica skoz travo do terde skale prišla, je lezla po nji proti dolini. Kmalo se ji pridružijo druge in jo z njo vred po bregu uderejo. Zmiraj več in več jih je in narašajo se v divji potok. Kar ktera more, hití; pa naj prva je naša amaconka, ki druge v vojsko pelje. Kar ne dá se družim prekositi. Marsiktera včasih tudi na kako jelševo peró poskoči, ktero se memotekočemu potoku pripoguje. Pa kmalo puhne k svojim tovaršicam nazaj in zmiraj bolj veselo se lovijo in lovijo, dolini se približevajo.

Včasih se njih teku velika stena tudi v bran postavi in jih hoče zadrževati. Pa lahkoživke še bolj hitijo in v enem hipu so čez visok rob. Globok padec jim je sicer malo rebra pretresel, pa nič ne dé. Res, da so bile v veliki nevarnosti med vrelini penami ude si kaj poškodovati ali pa še celo dušo izdihniti; pa vse težave so srečno prestale in zopet se veselo peljejo dalje. Z velikim veseljem zagledajo druge romarice, ki se jim iz sosedne doline približujejo. Precej velik potok že zdaj šumi po prijetni dolini. Naša kaplja, ki se je po verhu peljala, zagleda blizo potoka hišo, pred ktero dva v voz vprežena vola stojita, zraven nju pa moža z belim slamnikom. Voz je z belimi žaklji obložen in na vogli hiše je prislonjen en mlinsk kamen. „Kaj pa to pomeni? Pa tu toliko kolés, čez ktero bomo me gotovo skakati mogle!“ — To je mlin, kjer se moka pripravna dela za človeške mlino. Kdo drugi vse te kolesa premikuje, kakor kaplje, ktere tako terdo na-nje stopajo, da se pod nogami vertijo. Ena sama teh revic je zares revica, pa zedinjena moč malih in samih na sebi malo važnih vse to stori. —

Ko se je naša kaplja od tega padca malo spočila, je hotla dalje z drugo druhaljo potovati, pa ji je prevec ta kraj dopadel in ostane v mlinarjevem bajerji. V družbi rac in gos se je po čistem jezercu vozila, včasih tudi na kako raco zlezla in se na soncu grela, ko ji je pa prevroče bilo, je zopet žabjo navado posnemala.

Kakor se nam nar večji veselje sčasoma pristudi, tako je tudi ti nemirni popotnici družba školjk, polžev, vodnih pajkov, rac in družih žival zmiraj bolj dolgočasna prihajala. Rada bi bila sonce zopet prosila, jo v svoj rojstni kraj čez hribe in doline odpeljati, pa ni si upala. K sreči pride mlinarjeva hči vodo zajemat in po sreči tudi njo zajame in jo na en kos platna verže, kterega je belila. Zdaj je bila prava priložnost ubežati in ta nemirnica je tudi ni v nemar pustila. Vzdigne se v zrak. Pa sonce ji je za zmiraj veselje do potovanja pregnati hotlo. „Mir že vendar enkrat moram imeti pred to nadležnico“, pravi sonce in pošlje ji merzel veter. Oj, kako začne vse revce zebsti. Ena

^{*} Nork „Populäre Mythologie“. Hanuš „Mithologie des slav. Cultus“. D. Terstenjak v raznih spisih.

k drugi se stiskujejo, ogreti se, pa vse zastonj, burja le piše in jih deleč v rusovske planjave zanese, kjer semalo hribov vidi. Zobjé so jim mraza klepetali, pa oj veselja! kakor bi trenil, se zopet zagledajo, in sicer v novi podobi, ktere še doslej niso imele. Burja namreč jih je bila v lepe šestvogelne zvezdice, druge pa le v šestvo-gline spremenila. Od veselja niso mogle več v zraku pre-stati, mogle so se tudi na zemlji pokazati. Kmalo začnó beli metulji in bele muhe po zraku letati, naša kapljica je tudi med njimi, in se novim rečem čuduje. En rusovsk drevar, ki v gojzdu kurjavo pripravlja, pa pravi sneg gré.
(Konec sledí.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Cesarski sklep od 2. julia 1853, po katerem se ne smejo sošeskam, skozi ktere gré kaka cesarska cesta, za take ceste nobena nova, njim nadležna dolžnost nakladati, nasproti pa tudi cesarski cestni dnar ne trositi za take cestne dela, ktere ne spadajo v dolžnost cesarskega cestništva, je po ministerskem ukazu od 20. sušca t. l. sedaj tudi veljaven za Ogersko, Erdeljsko, Horvaško in Slavonsko, serbsko Vojvodino in temeški Banat. — Od dunajskih pomen-kov zavolj mirne sprave rusovsko-turške vojske piše časnik „Zeit“ sledeče: „V teh pomenkih ne gré za ustanovljenje mirú, ampak edino le za določbo taci podlag, na kterih bi se pozneje mogel mir izgotoviti. Če se bo v teh razpra-vah edinost dosegla, je verjetno, da se bo premirje sklenilo, in potem se bojo še le začele prave obravnave za ustanovljenje stanovitnega mirú. Le tako je mogoče za-popasti, da na Dunaji zbrani poslanci tako hitro izgotov-ljajo svoje naloge. Čeravno smo dosihmal prav malo go-tovega od teh skrivnih pomenkov zvedili, je vendar nek to gotovo, da o prvem in drugem členu so si vsi edinih misel; potem takem se je tedaj rusovska vlada odpovedala samolastnemu braniteljstvu (protektoratu) Moldave in Vala-hije, in je dovolila, da se odpravijo tiste overe, ki so do-sihmal kerčile svobodnost kupčije naizlivih Donave. Ali pa sta ta dva člena v teh pomenkih že natanko izdelana bila ali ne, se ne vé. Pomenki zastran tretjega in naj težav-nešega člena, ki zadeva stan črnega morja, so se že tudi začeli. — Zakaj da še en poslanec francozke vlade — Drouin de Lhuys — na Dunaj gré h tem pomenkom, se ne vé; 28. marca je šel najpoprej v London in odtod skoz Pariz naprej na Dunaj. — Ponoči od 22. na 23. marca je planil močen oddelk rusovske armade iz Sevastopolja nad Fran-coze, da bi jim pokončal dela pri obrani Kamčatki; eno-glasno pravijo vse novice, da je bil boj hud; v tem pa so si navskriž, da ene (rusovske) terdijo, da so bile Franco-zom dela pokončane, druge pa (ne rusovske), da so Fran-cozi zapodili Ruse nazaj; — kaj je pravo, tedaj ne vémo. Gotovo je pa, da se silne rusovske kardela zbirajo pri Pe-rekopu, da imajo Rusi sedaj svojo naj boljo armado in svoje naj slavniše vojskovodje v Krimu, in da novi povelj-nik Goršakov nek ne bo dolgo odlašal določivne vojske. Omer-paša čuti to, in že je bil trikrat pri posvetu v glav-nem stanišču angleškega vojnegu maršala Raglana. — Iskender-Bey, od kterega se je govorilo, da je unidan v boji padel, je bil le hudo ranjen, pa ni umerl. — Serbski general Kničanin je spet zbolel in se na svét svojih zdrav-nikov v Mehadio v toplice podal. — Obertnijska razstava v Parizu, ki se je imela 1. majnika odpreti, se bo za kakih 14 dni zakasnila, ker še niso vse dela končane. An-gleži so poslali sila veliko svojega blaga v to razstavo, ktero bo tudi njih kraljica obiskala; kupčijska družba iz-hodne Indije je poldrugi milijon goldinarjev določila samo za to, da se bo iz te razstave nakupilo mnogoverstnega blaga za izgled domačim fabrikantom in obertnikom. — Kako žalostne nasledke ima dostikrat babjoverstvo, se je pokazalo spet nedavnej: V neki vasi blizo Halbava je nagloma umerl mlad oženjen mož, pa zakaj? Ker je (ka-

kor je žena njegova pred sodnijo obstala) rad žganje pil, in je ona slišala, da se ta slaba navada gotovo prežene, ako se kakemu merliču krajcar v usta vtakne in v ustih pustí, dokler na parah leží, potem pa pivcu v žganje verže, je tudi ona tako storila. Al mož, ki je tisto žganje spil, je po strašnih bolečinah nagloma umerl. — zeleni volk (Grüspan), ki se je v ustih merliča napravil na krajcarji in je hud strup, ga je umoril. — Kako nevarno je beba-stim ljudém prepušati otroke, uči strašna prigodba na kmetih Pruskega: neka gospodinja je dala 2 leti starega sinčka svojemu bebastemu, 40 let staremu bratu varovati, kterega so v hiši bogajme imeli, — pa kakošna groza jo obide, ko vidi svojega otroka vsega razmesarjenega! Be-bec, gnan od neke neumne misli, da bo bolj rasteł, če bo človeškega mesa in kervi povžil, je otroku naj poprej vrat pregriznil, mesa tam, kar je mogel, od-griznil, in potem še po persih, rokah in trebuhu ravno tako počenjal. Mali otrok je strašno smert storil, norec pa se temu smejal. Djali so ga v norišče; vlada Erfurtska pa je 24. dan p. m. razglasila svarilo starišem: ne prepušati otrok tepcem. — Prerok iz Jolsve se je spet oglasil in prero-kuje vreme spomladansko. To je dobro, da mož ma-lokaj ugane, sicer bi mogli žalostni biti o tem, kar nam od letošnje spomladi prerokuje. Pravi namreč, da bo spomladi vreme večidel oblačno, vetrovno, merzlo, za cvetje drevja, za čbele in ovce slabo; mesca aprila bo še malo sadja cvelo; mesca rožnika (junia) bo po gorah veliko snega padlo; bolj mehkužni bojo radi za pečjo, kmet na polji v kožuhu; nobeden se ne bo kesal, kdor bo letos svoje polje asekuriral pred škodo toče. Da po taki spomladi mora priti suho in vroče poletje — sklepa vremenski prerok svoje pre-rokovanje — je znano vsem natoroznancem.

Kaznjena kletev.

Povedal vam bom povestico novo,
Ki zgodila se kaj davno je že,
Ko drugi ljudje bili so na sveti.
Povesti nihče sedanjih ne vé,
Ko jez in Polona, mlinarca stara,
Ki meni le-to povedala je:

Živela je dekla mlada in zala,
Za jezero grabit listje je šla
O merzli jeseni, svetem Miheli.
Zlo deleč je šla, dve uri hodá,
Čez kamne in skale, grape, potoke;
Takrat je pač gerda bila stezá!

Ji ternje, kamnje nogé je ranilo,
Jezila se je in klela hudó,
Rotila Boga je, klicala vruga.
Zasliši jo vrug, dopade mu zlo;
Prileze do nje, in misli, kako bi
Povernil deklini kletev le-tó.

Preravno stezico pred njo začara
Zgolj trato gladko brez ternja robá;
Deklina na-njo vesela zaide,
Da rane ozdravi, bosa skaklja.
Se čudno ji zdí, da gojzdov ne vidi
In hribov ne več, ne gór in vodá.

Zapelje jo zlodí deleč na góro,
Kjer skale navpik čez skale molé,
Al ona ne vidi ničesar ko trato,
Ne vidi skalovja, v ktero zdaj gré.
Le naglo, le naglo! vrug jo poganja.
Na enkrat izgine pot izpod nje.

Neznano zatuli, vruga zagleda,
Na kviško moleči skali stoji;
Globoko pod njo jezéro se peni,
Visoko nad njo skalovje visi.
Odspred in odzad visoke so stene.
Nobene rešitve za njo več ni!

Pretekel je dan, in luna prisije,
Bežala je noč, se jutro zori,
Iskali so jo, nihče je ne najde.
Prašali povsod, pa vender je ni;
In maše so brali, za njo molili,
Da Bog se je usmili, greh odpustí. —

Polona mi več od dekle ni djala,
Kaj zgodilo ž njo potem se je b'lo,
Čeravno jo je tud ona iskala.
Potem me je pa svarila tako:
Ne kolni nikar, kadar si nevoljen,
Da vrug te nikakor zmotil ne bo!
J. M-i-r.

Stan kursa na Dunaji 2. aprila 1855.

Obligacije državnega dolga	5 %	82 ⁵ / ₈	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	80 ³ / ₄ fl.
	4 ¹ / ₂ %	71 ³ / ₄	„	Windišgrac. „ „ 20 „	29 ¹ / ₈ „
	4 %	64	„	Waldštejn. „ „ 20 „	28 ⁵ / ₈ „
	3 %	50	„	Keglevičeve „ „ 10 „	12 „
	2 ¹ / ₂ %	40 ¹ / ₂	„	Cesarski cekini.	5 fl. 44
Obblig. 5% od leta 1851	B 95	„	Napoleondor (20 frankov)	9 fl. 41	
Obblig. zemljiš. odkupa 5%	73	„	Suverendor	16 fl. 50	
Zajem od leta 1834 . . .	218	„	Ruski imperial	9 fl. 56	
„ „ 1839 . . .	120	„	Pruski Fridrihsdor . . .	10 fl. 23	
„ z loterijo od leta 1854	105 ⁷ / ₈	„	Angležki suverendor . .	12 fl. 51	
„ národní od leta 1854	87 ¹⁵ / ₁₆	„	Nadavk (agio) srebra:	na 100 fl. 24 ³ / ₄ fl.	

Današnjemu listu je priložena 26. pòla Vertovcove „občne povestnice“.

deva, in vendar se prederznuje, s kratkem vse za celtiško delo oznanovati ¹⁾).

Indiške boginje Sarasvati, Lakšmi in Bavani se sicer ločijo po imenih, po pomenu pa so si zelo enake; jemljejo se tudi večidel od dveh strani, od dobre in hude. Pred prvima dvema v basnoslovji spred stopa Bavani; od dobre strani je mati in oživljavka, od hude kot Durga ali Kali pa morivka; njeno znamenje je luna; in njena spremljevalka krava. Po takem se kaže tudi v dvojni obliki, mlada in stara luna, poletna rodovna in zimska mrtva zemlja, rednica in izpijavka, zdravnica in okužnica. Kar je pri Indih Bavani in Kali, to je pri Egipčanih Isis in Nephthis, pri severnih Slovanih pa Živa in Morana; pri južnih Slovencih je bila kdaj tudi znana Živa, ako je njeni tempelj res stal na bleškem jezeru, Baba in Mora pa še zdaj niste pozabljene; zatoraj smo mladi otroci, ko je zima minula, še Babo žagali in v vode nosili; zdaj jo le še za norce gledat pošiljajo. Ko pa koga kak ponočen zleg napade, pravijo, da ga sovražna Mora tlači.

Na starih kamnih se na sedanji slovenski zemlji najde dve imeni, ktere naznanujete domače staroslovensko božanstvo, namreč Noreja in Celeja. Kaj da je bila Noreja, kaže tolmačenje Isis na koroških, in Victoria na celjskem kamnu; je bila namreč dobrotna mati in rednica, pa tudi mogočna zmagovavka; po tem se tudi razumevata kamna v Gorici in na Bavarskem, kjer je Noreja pisana brez razlaganja. Kaj da je bila Celeja, kaže zopet tolmačenje Salus, to je zdravje, zdravnica ali celnica, na enem celjskem kamnu; po tem sta določena tudi druga dva, kjer je ime Celeja brez tolmačenja. Ime Noreja pa je po g. Terstenjakovem tolmačenju po sanskritski besedi nar ali nor, mož, tedaj prav možka zmagovavka; ime Celeia pa so slovenski koreniki cel, to je tudi zdrav, tedaj prav zdravnica, celnica; oboje kaže na staro slovensko basnoslovje. Po takem se utegne misliti, da tudi drugej, kjer stoji gola Isis, kot v Akvileji, Ptujem in v Sisku, ali gola Victoria, kot pri Gospejsveti in v Šent-Vidu, ali gola Salus, kot na Igu pri Ljubljani, to pomenjuje domače staroslovensko božanstvo. Na gornjem Štajarskem se je leta 1853 pri Judenburgu našlo v starem pokopališču več bronastih podob, med kterimi je poglavitno g. Terstenjak za slovensko Lado ali Živo spoznal; enako je bila pred več časom na starem pokopališču v Solnemgradu med drugimi podobami najdena Izidi enaka, ktera morebiti zadeva tudi domače božanstvo. Od obojega govori neki serdit nasprotnik slovenščine v svojih spisih, in oboje Celtom prilastuje; družega ondi ni bilo bolj smešnega, kot letó, da pisatelj popred še ni vedil za častje Izidino pri Celtih. Tak mož se pa po tem za Celte tako silno poganja!! ²⁾ Pa če je res toliko celtiškega basnoslovja pri nas, je tudi čudno, da se tiste božanstva zmiraj skrivajo, in da do zdaj še ni prišel ne Hu ne Ked, ne Taran ne Tevtat na dan, — to so namreč zares celtiške božanstva. (Dalje sledi.)

Kratkočasno berilo.

Potopis vodene kapljice.

(Konec.)

IV.

Padla je naša kaplja z mnogo svojih sestic v neki gojzd. Vedila je, da one zemljo z vsimi rastlinami mraza varujejo. Sama pa nič ni čutila hudega mraza, ki je drugim stvarjem pertil. Ležala je skorej pol leta brez kake podobe življenja, sonce se je na južnem kraji za male gričke zgubilo bilo, in le ledeni lunini žarki so včasih strahotno čez bele ravnine plazili se. Vendar je zopet oživ-

ljivo sonce po dolgem prenehanji na tem žalostnem obnebj se prikazalo in vsaki dan višej in višej prihajalo. Komaj so oterpnjene popotnice to zapazile, se jim želje zopet obudé, družih prememb in dogodkov iskati. — Ene so v tla zlezele, in mladim rastlinam živeža nesle, druge so se zopet proti soncu dvignile, preskerbljene z plaščem, ki jih je nevidljive storil. Tretja truma se pa proti dolu podá. Tem zadnjim se tudi naša kaplja pridruži, ker to ji je bilo že vendar predolgo, toliko časa ločeni biti od svoje domače hiše. Kakor gosta truma francozkih vojakov proti Sevastopoljskem obzidju, jo udarijo in uderejo po ozki grapi. Naša kaplja je bila voditeljca. Oj, kako so se smejale, ko so drug potok zagledale in novim tovaršicam „dobro došle“ vošile. Veliko je bilo rajanje, ko jih je toliko skupej bilo in ko so se v podobi velike reke dalje valile. Ena čez drugo so skakale in brez naveličanja se tergale in cukale. Tudi ladje z blagom obložene so zdaj po njih herbtu plavale, ktere so lahko kakor list popirja nesle. Naša kaplja se na kermilo vsede in krasne bregove kraj reke ogleduje. Koliko pa je bilo veselje, ko visoke stolpe, krasne hiše in dim bljuvajoče dimnike mogočnih fabrik zagleda. Parobrod je tik nje kakor prevzeten trinog med njenimi sestricami oral. Kaj pa je to? Velik gojzd čudnih dreves z banderí v vetru se vijočimi! Pa kar je še nar bolj čudno, vse drevesa tega gojzda stojé na plavajočih hišah, ktere so povodnemu mestu podobne! — Mnogo mnogo bi bilo treba ogledati in obiskati, al želja domú priti je bila pri naši kaplji večja, kakor radovednost. Peljala se je torej mirno in počasi po široki ravnini. Boleli so jo namreč že vsi udje od dolzega potovanja. O veselja in radosti! Bregovi, ki so reko tesnili in tiščali, se zmiraj bolj vmikujejo in ne bo dolgo, da bo ona doma, ki je več krajev obhodila in vidila, kakor si jih marsikteri človek misliti zamore.

„Bogu bodi čast in hvala, spet sem v svoji mili domači, ktera mi pa vendar le še bolj dopade, kakor vse lepe dežele, ki sem jih vidila!“ — Od vsih krajev pri-skakljajo doma ostale prijateljice in ji srečni dohod vošijo in poprašujejo, kaj je vidila. Ona pa ne more nehati vedno pripovedovati od lepih dežel, od velicih mest, kjer neke prav neumne stvari prebivajo, ki se „ljudje“ imenujejo. „Da, prav neumni so ti ljudje, zraven pa košati, da se Bogu usmili! Včasih smo mogle vse njim služiti, mline goniti, ladje nositi, pšenico in rež jim mraza varovati in Bog vé, kaj še?“

Druge so pa poslušale, ena ali druga radovednica tudi vmes kaj popraševala in marsiktera je želela, tudi kaj takega viditi.

Ti pa popotnik, ki poletnega jutra na bregu morja sprehajaš se, kjer ni ne sapice ne vetra in je vse tiho, slišiš tiho veršenje morja pri bregu. To so kapljice, ki se pomenkovajo v prijaznih pogovorih. Ivan T....

Novičar iz raznih krajev.

Naj višja c. k. sodnija na Dunaji je razsodila: „Kdor kakošno blago, od kterega vé, da je ukradeno bilo, tatú hrani, taki ga skriva“. Ravno ta višja sodnija je v nekem drugem primerljeji razsodila: „Le tisti se zamore spoznati za pokotnega pisarja, ki si s tem svoj živež služi in iz tega obertnijo dela, da ljudém brezoblastno izdeluje pisma; v pokotno pisarstvo pa ne spada, če je kdo kteremu za dnar le eno prošnje pismo naredil. — Za nesrečnike v okolici Velicega Varadina in Kašave, od kterih smo že zadnjič omenili, se imajo po ukazu ministerskem milošnje naberati po vsem cesarstvu. — Celjovčanom je dovoljena bankna podružnica, ki bo že 1. julija svoje opravila započela. — Kakor smo zadnjič povedali, da se francozki minister unanjih oprav in turški poslanec v dunajski zbor v petek pričakujeta, tako se je tudi zgodilo. Francozki minister se je koj drugi dan čez 3 ure pogovarjal z avstrijskim ministrom unanjih oprav, potem

¹⁾ Koch „Celtische Götterbildnisse und Runen“.

²⁾ Koch „Celtische Götterbildnisse“. „Judenburger Antiken“.